บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของการวิจัยแล้วนำเสนอตามลำดับดังนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านตัวนักศึกษา เศรษฐกิจและสังคม และสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านตัวนักศึกษา เศรษฐกิจและสังคม และสภาพแวดล้อมของสถาบันของกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อ กับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 นักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลปเฉพาะแห่งที่เปิดทำการสอนถึงระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง โดยเป็นนักศึกษาที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 และนักเรียนชั้นกลางปีที่ 3 ที่ศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 1,172 คน

1.2 ผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลปทั่วประเทศ เฉพาะแห่งที่เปิดสอนถึงระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลปที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 และนักเรียนชั้นกลางปีที่ 3 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 567 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และกลุ่มผู้บริหารในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยจากวิทยาลัยนาฏศิลปกรุงเทพ วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง จำนวน 10 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด คือ

3.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านตัวนักศึกษา เศรษฐกิจและสังคม และสภาพแวดล้อมของสถาบันที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 90 ข้อ

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ข้อคือ ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อของนักศึกษา สาเหตุที่นักศึกษาลดจำนวนลงโดยไม่ศึกษาต่อ แนวทางการแก้ไขปัญหาการลาออกของนักศึกษา ปัจจัยด้านนักศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน การจัดกิจกรรมการแนะแนวทางการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากวิทยาลัยนาฏศิลปทุกแห่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักศึกษาที่ศึกษาต่อ ส่วนนักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อนั้นผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 567 ชุด ได้รับคืนมา 487 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.66 ส่วนแบบสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยเริ่มสัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2539 ถึงวันที่ 13 มีนาคม 2539

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for Windows) ทำการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ของกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ โดยการทดสอบค่าที

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป ผลของการวิจัยได้นำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป

1.1 สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสถาพแวดล้อมของสถาบัน ของกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป

1.1 สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา พบว่า

นักศึกษากลุ่มศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อส่วนใหญ่ศึกษาในสาขานาฏศิลป์ไทยร้อยละ 83.7 และ 71.8 ตามลำดับ กลุ่มที่ไม่ศึกษาต่อเมื่อไปศึกษาต่อ ณ สถาบันอื่นจะเลือกเรียนในสาขาวิชาอื่นๆมากกว่าด้านนาฏศิลป์ดนตรีร้อยละ 63.0 และเลือกเรียนในสาขานาฏศิลป์ดนตรีเช่นเดิมร้อยละ 37.0 ทั้งนี้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีภูมิลำเนาอยู่ในส่วนภูมิภาคร้อยละ 75.2 และ 61.8 โดยกลุ่มศึกษาต่อพักอาศัยอยู่หอพักร้อยละ 46.3 และกลุ่มไม่ศึกษาต่อพักอาศัยบ้านบิดามารดาร้อยละ 49.6 ในด้านระดับการศึกษาของบิดามารดานักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา โดยบิดามีอาชีพรับราชการมากที่สุดร้อยละ 30.1 และ 31.7 ตามลำดับ มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 43.3 และ 35.6 ส่วนอาชีพมารดาของกลุ่มศึกษาต่อส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรร้อยละ 18.4 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน กลุ่มไม่ศึกษาต่อมารดามีอาชีพธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 25.2 มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวประมาณ 1,001 - 2,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 51.5 และ 42.3 ตามลำดับ โดยกลุ่มศึกษาต่อส่วนใหญ่ทำงานหารายได้พิเศษร้อยละ 61.0 กลุ่มไม่ศึกษาต่อไม่ได้ทำงานหารายได้พิเศษร้อยละ 58.6 สำหรับเหตุผลในการเข้าศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลปของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม คือ รักการแสดง โดยเป็นกลุ่มศึกษาต่อร้อยละ 44.5 กลุ่มไม่ศึกษาต่อร้อยละ 37.6 ทั้งสองกลุ่มมีบิดามารดาเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาร้อยละ 91.9 และ 92.9 ตามลำดับ ส่วนในด้านการได้รับคัดเลือกแสดงพบว่า กลุ่มศึกษาต่อได้รับคัดเลือกแสดงในประเทศมากกว่า 10 ครั้ง ร้อยละ 88.5 กลุ่มไม่ศึกษาต่อได้รับคัดเลือกแสดงในประเทศน้อยกว่า 10 ครั้ง ร้อยละ 90.7 การได้รับคัดเลือกแสดงในต่างประเทศส่วนใหญ่ไม่ได้รับคัดเลือกร้อยละ 90.7 และ 93.4 ตามลำดับ ในด้านคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในระดับ 2.01 - 3.00 ร้อยละ 52.1 และ 53.7 เป็นส่วนใหญ่

1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป

ผลจากการศึกษาปัจจัยโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบและการสัมภาษณ์ผู้บริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาในด้านต่างๆ 3 ด้าน จำนวน 6 องค์ประกอบ แสดงในปัจจัยแต่ละด้านดังนี้

<u>ด้านตัวนักศึกษา</u> มี 2 องค์ประกอบคือ

องค์ประกอบที่ 2 ความถนัดในการเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี ได้แก่มีความถนัดในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี มีพรสวรรค์ในด้านนาฏศิลป์ดนตรี ผลการเรียนวิชาศิลปะที่ผ่านมาดี รักการแสดง และรู้สึกว่าเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีได้ดีกว่าการเรียนด้านอื่นๆ

องค์ประกอบที่ 5 ความไม่พึงพอใจในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี ได้แก่ไม่พึงพอใจในผลการเรียนวิชาศิลปะและวิชาสามัญ การเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรีไม่เหมาะสมกับตนเอง ฝีมือไม่สามารถพัฒนาขึ้นได้ดีกว่านี้และไม่ชอบการแสดง

นอกจากนี้การสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ศิลปะนิสัย ความสนใจ ความรักในวิชาชีพ ความอดทนพากเพียรในการฝึกปฏิบัติ ความต้องการในการเปลี่ยนสายการเรียนใหม่ ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี

<u>ด้านเศรษฐกิจและสังคม</u> มี 2 องค์ประกอบคือ

องค์ประกอบที่ 4 การสนับสนุนจากผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายในการศึกษา ได้แก่ผู้ปกครองสามารถส่งเสียให้เรียนต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ มีทุนสามารถเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ ค่าใช้จ่ายในการเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ไม่สูงเมื่อเทียบกับสถาบันอื่น รู้สึกว่าตนเองโชคดี มีโอกาสได้เรียนต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ การเรียนต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ทำให้สามารถหารายได้พิเศษได้

องค์ประกอบที่ 6 ความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี ได้แก่อาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีกำลังเป็นที่ต้องการของสังคม อาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีมีรายได้สูง รัฐบาลให้การสนับสนุนและความสำคัญต่อการศึกษาด้านนาฏศิลป์ดนตรี และสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์แล้วสามารถประกอบอาชีพได้หลายด้าน

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่วิทยาลัยนาฏศิลปต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ สำเร็จการศึกษาแล้วประกอบอาชีพได้หลากหลาย

ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน มี 2 องค์ประกอบคือ

องค์ประกอบที่ 1 ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน ได้แก่รู้สึกผูกพันกับเพื่อน เพื่อนให้ความช่วยเหลือ มีเพื่อนเรียนเป็นกลุ่มในสาขาวิชาเดียวกัน มีเพื่อนสนิทศึกษาต่อ และถ้าศึกษาต่อสถาบันอื่นต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนใหม่

องค์ประกอบที่ 3 ศึกษาต่อสถาบันอื่นตามกลุ่มเพื่อน ได้แก่เพื่อนชอบอิจฉากลั่นแกล้ง มีปัญหากับกลุ่มเพื่อน ไม่มีเพื่อนสนิทในวิทยาลัย ศึกษาต่อสถาบันอื่นตามเพื่อนและต้องการพบเพื่อนใหม่

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือความเบื่อหน่ายสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนและกฎระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัย อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ความผูกพันกับครูผู้สอนและสถาบัน

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ของกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ

ผลจากการเปรียบเทียบปัจจัยทั้ง 3 ด้านของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่ากลุ่มศึกษาต่อมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ปัจจัย จำนวน 4 องค์ประกอบ ส่วนกลุ่มไม่ศึกษาต่อมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2 ปัจจัย จำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

กลุ่มศึกษาต่อ

1. ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 ความถนัดในการเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี ประกอบด้วยรักการแสดง (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.24) มีความถนัดในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี ผลการเรียนด้านวิชาศิลปะที่ผ่านมาดี รู้สึกว่าเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีได้ดีกว่าการเรียนด้านอื่นๆ และมีพรสวรรค์ในด้านนาฏศิลป์ดนตรี (มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 2.49) โดยกลุ่มศึกษาต่อมีความถนัดในการเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีมากกว่ากลุ่มไม่ศึกษาต่อ

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยศิลปะนิสัย ความสนใจ ความรักในวิชาชีพ ความอดทนในการฝึกปฏิบัติ

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

องค์ประกอบที่ 4 การสนับสนุนจากผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายในการศึกษา ประกอบด้วย การเรียนต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลปทำให้สามารถหารายได้พิเศษได้ (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.14) ผู้ปกครองสามารถส่งเสียให้เรียนต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลปได้ ค่าใช้จ่ายในการเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลปไม่สูงเมื่อเทียบกับสถาบันอื่น รู้สึกว่าตนเองโชคดีมีโอกาสได้เรียนต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลป และมีทุนสามารถเรียนต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลปได้ (มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 2.56) โดยกลุ่มศึกษาต่อได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและทุนการศึกษามากกว่ากลุ่มไม่ศึกษาต่อ

องค์ประกอบที่ 6 ความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี ประกอบด้วยสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้หลายด้าน (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 2.94) อาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีกำลังเป็นที่ต้องการของสังคม รัฐบาลให้การสนับสนุนและความสำคัญต่อการศึกษาด้านนาฏศิลป์ดนตรี และอาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีมีรายได้สูง (มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 2.60) ซึ่งกลุ่มศึกษาต่อมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีมากกว่ากลุ่มไม่ศึกษาต่อ

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ทุนในการศึกษาที่วิทยาลัยไม่สูง สำเร็จการศึกษาแล้วประกอบอาชีพได้หลายด้าน

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน

องค์ประกอบที่ 1 ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน ประกอบด้วยรู้สึกผูกพันกับเพื่อน (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.38) เพื่อนให้ความช่วยเหลือ มีเพื่อนเรียนเป็นกลุ่มในสาขาวิชาเดียวกัน ถ้าศึกษาต่อสถาบันอื่นต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนใหม่ และมีเพื่อนสนิทศึกษาต่อ (มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 2.65) โดยกลุ่มศึกษาต่อมีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนมากกว่ากลุ่มไม่ศึกษาต่อ

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ประกอบด้วย อิทธิพลในการชักจูงจากกลุ่มเพื่อน ความผูกพันกับครูผู้สอนและสถาบัน

กลุ่มไม่ศึกษาต่อ

1. ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 5 ความไม่พึงพอใจในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี ประกอบด้วยไม่ชอบการแสดง (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.04) การเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรีไม่เหมาะสมกับตนเอง ฝีมือไม่สามารถพัฒนาขึ้นได้ดีกว่านี้ ไม่พึงพอใจในผลการเรียนวิชาสามัญ และไม่พึงพอใจในผลการเรียนวิชาศิลปะ (มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 2.50) โดยกลุ่มไม่ศึกษาต่อมีความไม่พึงพอใจในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรีมากกว่ากลุ่มศึกษาต่อ

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ผลการเรียนไม่ดี มีความท้อถอยในการฝึกปฏิบัติ ความต้องการในการเปลี่ยนสายการเรียนใหม่

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

ไม่พบองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มไม่ศึกษาต่อ

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ประกอบด้วย นักศึกษาเกรงว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วจะหางานทำได้ยาก

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน

องค์ประกอบที่ 3 ศึกษาต่อสถาบันอื่นตามกลุ่มเพื่อน ประกอบด้วยศึกษาต่อสถาบันอื่นตามเพื่อน (มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.44) เพื่อนชอบอิจฉากลั่นแกล้ง มีปัญหากับกลุ่มเพื่อน ไม่มีเพื่อนสนิทในวิทยาลัย และต้องการพบเพื่อนใหม่ (มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 2.60) โดยกลุ่มไม่ศึกษาต่อมีการไปศึกษาต่อสถาบันอื่นตามกลุ่มเพื่อนมากกว่ากลุ่มศึกษาต่อ

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ประกอบด้วย อิทธิพลการชักจูงจากกลุ่มเพื่อน เบื่อหน่ายการเรียนการสอน เบื่อหน่ายระเบียบกฎระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัย

<u>อภิปรายผลการวิจัย</u>

จากผลการวิจัยดังได้เสนอมาแล้วในข้างต้น สามารถนำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา พบว่านักศึกษากลุ่มศึกษาต่อและกลุ่มไม่ศึกษาต่อส่วนใหญ่

ศึกษาในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่เปิดทำการสอนในวิทยาลัยนาฏศิลปทุกแห่งและเป็นสาขาวิชาที่มีจำนวนนักเรียนนักศึกษาเลือกเรียนมากที่สุด แต่กลุ่มไม่ศึกษาต่อนั้นเมื่อไปศึกษาสถาบันอื่นจะเปลี่ยนสายการเรียนไปสู่สาขาวิชาด้านอื่นเป็นส่วนใหญ่อันเป็นสาขาวิชาที่มีความหลากหลายสามารถเลือกเรียนได้จากสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนโดยทั่วไป มิใช่เป็นสาขาวิชาชีพเฉพาะทางเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีนักศึกษาบางส่วนที่สนใจไปศึกษาต่อสถาบันอื่นในสาขาวิชานาฏศิลป์ดนตรี นอกจากนี้การที่วิทยาลันนาฏศิลปมี 12 แห่งทั่วประเทศ ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้ง 2 กลุ่มมีภูมิลำเนาอยู่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งวิทยาลัยตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคถึง 11 แห่ง และตั้งอยู่ในกรุงเทพฯเพียง 1 แห่ง นักศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในเขตที่ตั้งของวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นต้องอยู่หอพัก ส่วนผู้ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่ตั้งของวิทยาลัยสามารถพักบ้านบิดามารดาได้ จึงมีจำนวนนักศึกษาที่อยู่หอพักถึงร้อยละ 46.30 อยู่บ้านบิดามารดาร้อยละ 49.60 ในด้านระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดามารดานั้นอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมทั้งมีอาชีพรับราชการและเกษตรกรมีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท ทั้งนี้เนื่องจากระดับการศึกษาและอาชีพเกษตรกรทำให้รายได้ของครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่รายได้ของครอบครัวกลุ่มไม่ศึกษาต่อจะสูงกว่าเล็กน้อยโดยที่มีบิดารับราชการ มารดามีอาชีพทางธุรกิจ ในขณะที่กลุ่มศึกษาต่อมีบิดารับราชการและมารดาเป็นเกษตรกรทำให้รายได้ครอบครัวของทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันบ้างแต่ไม่มากนัก เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาพบว่าอยู่ในระดับต่ำเช่นกันคือ 1,001-2,000 บาทเนื่องจากวิทยาลัยนาฏศิลปเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ โดยมีค่าลงทะเบียนรายวิชาเพียงหน่วยการเรียนละ 20 บาทต่อภาค ค่าใช้จ่ายอื่นๆอีกไม่เกินปีละ 500 บาท (วิทยาลัยนาฏศิลป, 2538) นอกจากนี้นักศึกษายังมีรายได้พิเศษจากการปฏิบัติราชการร่วมกับวิทยาลัย อย่างไรก็ตามนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีบิดามารดาเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย แต่กลุ่มศึกษาต่อจะทำงานพิเศษควบคู่ไปกับการเรียนเพื่อหารายได้เพิ่มเติม ในขณะที่กลุ่มไม่ศึกษาต่อทำงานพิเศษเพียงส่วนน้อยเท่านั้น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการคัดเลือกแสดงแล้วพบว่ากลุ่มศึกษาต่อได้รับการคัดเลือกมากกว่าซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด สำหรับด้านคะแนนเฉลี่ยสะสมของทั้ง 2 กลุ่มจะอยู่ในระดับ 2.01-3.00 ทั้งนี้นักศึกษาสามารถเลื่อนระดับจากมัธยมศึกษาตอนปลายสู่ระดับอุดมศึกษาของวิทยาลัยได้โดยไม่มีการสอบคัดเลือกทำให้ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ส่วน

สาเหตุของการเข้าศึกษาในวิทยาลัยนั้นส่วนใหญ่เพราะรักการแสดง เนื่องด้วยเป็นการศึกษาด้านวิชาชีพ ผู้เข้าเรียนต้องมีความรักความสนใจในด้านนี้จึงจะเลือกเข้าศึกษา เพราะถ้าขาดความถนัดและศิลปะนิสัย ก็จะทำให้ไม่สามารถศึกษาต่อจนสำเร็จได้

2. ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป และการเปรียบเทียบปัจจัยของกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อกับกลุ่มที่ไม่ศึกษาต่อ

2.1 ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 2 ความถนัดในการเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี และองค์ประกอบที่ 5 ความไม่พึงพอใจในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี ทั้งนี้จากการเปรียบเทียบปัจจัยของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ปรากฏว่าปัจจัยด้านตัวนักศึกษาของกลุ่มที่ศึกษาต่อคือองค์ประกอบที่ 2 ส่วนกลุ่มไม่ศึกษาต่อคือองค์ประกอบที่ 5 โดยเปรียบเทียบความแตกต่างในองค์ประกอบของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มศึกษาต่อ

องค์ประกอบที่ 2 ความถนัดในการเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี

ปัจจัยด้านตัวนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อโดยผู้ที่ศึกษาต่อมีความถนัดในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี มีพรสวรรค์ในด้านนาฏศิลป์ดนตรี ผลการเรียนด้านวิชาศิลปะที่ผ่านมาดี รักการแสดง และรู้สึกว่าเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีได้ดีกว่าการเรียนด้านอื่น

ปัจจัยด้านตัวนักศึกษาเกี่ยวกับความถนัดในวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี เป็นลักษณะของผู้ที่ศึกษาต่อในวิทยาลัยนาฏศิลปซึ่งต้องมีความถนัดในวิชาชีพ มีศิลปะนิสัย มีบุคลิกลักษณะที่ดี จึงศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี ซึ่งเป็นสาขาวิชาชีพที่ต้องการผู้เรียนที่มีศิลปะนิสัยในด้านนี้อย่างสูง จึงจะประสบความสำเร็จในการเรียน เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถานภาพของนักศึกษาบ่งชัดว่า สาเหตุของการเข้าศึกษาที่วิทยาลัยนาฏศิลปของกลุ่มศึกษาต่อเพราะมีความรักการแสดงและวิชาชีพ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่กล่าวว่า ลักษณะที่เด่นชัดของผู้ที่ศึกษาต่อในวิทยาลัยคือ เป็นผู้ที่มีศรัทธาความรักในสาขาวิชาชีพ มีความสนใจ ความถนัดในวิชาศิลปะ มีบุคลิกลักษณะที่ดี รวมทั้งมีผลการเรียน

ที่ผ่านมาดี จึงจะเรียนต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลปต่อไปได้โดยประสบความสำเร็จ ดังที่เออร์วิง (Irving, 1966) กล่าวว่าผู้เรียนจะเรียนวิชาใดๆได้ผลดี เขาควรมีความชอบหรือมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพนั้น สอดคล้องกับเอนกกุล กรีแสง (2526) ที่กล่าวถึงทัศนคติไว้ว่าเด็กที่มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาจะพยายามเต็มความสามารถและปรับตนต่อสถานการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524) กล่าวว่าผู้เรียนสามารถเรียนวิชานั้นๆได้ถ้าหากว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้น

กลุ่มไม่ศึกษาต่อ

องค์ประกอบที่ 5 ความไม่พึงพอใจในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี

ปัจจัยด้านตัวนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการไม่ศึกษาต่อ โดยผู้ที่ไม่ศึกษาต่อมีความไม่พึงพอใจผลการเรียนวิชาศิลปะและวิชาสามัญ คิดว่าการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรีไม่เหมาะสมกับตนเอง ฝีมือไม่สามารถพัฒนาขึ้นได้ดีกว่านี้ และไม่ชอบการแสดง

ปัจจัยด้านตัวนักศึกษาที่เกี่ยวกับความไม่พึงพอใจในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรีเป็นลักษณะของผู้ที่ไม่ศึกษาต่อในวิทยาลัยนาฏศิลป ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามกับผู้ที่ศึกษาต่อ ดังที่ผู้บริหารให้สัมภาษณ์ว่าผู้ที่ไม่ศึกษาต่อนั้น ไม่สนใจในการศึกษาด้านวิชาชีพนี้อย่างแท้จริง มาศึกษาตามความต้องการของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือเลือกศึกษาตามเพื่อน เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วไม่สามารถฝึกปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่วิทยาลัยกำหนด ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและมีความท้อถอยเฉื่อยชา ไม่สนใจในการเรียนการฝึกเท่าที่ควร จึงเป็นผลให้ฝีมือในการปฏิบัติไม่พัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแกริสัน (Garrison, 1985) พบว่าปัจจัยทางจิตวิทยาที่ทำให้นักศึกษาไม่ศึกษาต่อ ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้เรียนเองมากกว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลภายนอก ได้แก่

1. ความเชื่อมั่นในตนเอง
2. อุดมคติ
3. ความถนัดทางการเรียน
4. ความอดทน

รวมทั้งสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาด้วย สอดคล้องกับดาร์คเคินวอลล์ และวาเลนไทน์ (Darkenwald & Valentine, 1985) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลให้นักศึกษาไม่สนใจศึกษาต่อ พบว่าประกอบด้วยส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเองมากที่สุด ได้แก่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและขาดความสนใจ

การเปรียบเทียบปัจจัยด้านตัวนักศึกษาในองค์ประกอบที่ 2 และองค์ประกอบที่ 5 ของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ปรากฏผลชัดเจนว่ามีความแตกต่างกันอย่างตรงกันข้าม คือกลุ่มศึกษาต่อจะมีความถนัดในการเรียนวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี มีความรักในการแสดง มีพรสวรรค์ ผลการเรียนดี ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ในขณะที่กลุ่มไม่ศึกษาต่อนั้นไม่พึงพอใจในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี โดยคิดว่าวิชาชีพนี้ไม่เหมาะกับตนเอง ฝีมือไม่พัฒนา ไม่ชอบการแสดง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสถานภาพข้อมูลเบื้องต้น พบว่ากลุ่มไม่ศึกษาต่อได้รับคัดเลือกไปร่วมแสดงกับวิทยาลัยน้อยกว่ากลุ่มศึกษาต่อ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่กล่าวว่า การคัดเลือกผู้แสดงไปปฏิบัติราชการพิเศษนั้นมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่ศึกษาต่อ คือได้รับคัดเลือกไปร่วมแสดงน้อยจึงคิดว่าตนฝีมือไม่ดี ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ก่อให้เกิดความท้อถอย มีทัศนคติไม่ดีต่อการแสดงและไม่ศึกษาต่อในวิทยาลัยโดยเปลี่ยนสายการเรียนใหม่ ดังที่สถานภาพข้อมูลเบื้องต้นปรากฏว่านักศึกษาไปศึกษาต่อในสาขาวิชาใหม่ที่สถาบันอื่นถึงร้อยละ 63

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 4 การสนับสนุนจากผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายในการศึกษา และองค์ประกอบที่ 6 ความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี ทั้งนี้จากการเปรียบเทียบปัจจัยของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มปรากฏว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 4 และองค์ประกอบที่ 6 เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของกลุ่มศึกษาต่อเพียงกลุ่มเดียวดังนี้

กลุ่มศึกษาต่อ

องค์ประกอบที่ 4 การสนับสนุนจากผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายในการศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ โดยกลุ่มศึกษาต่อได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการส่เสียให้เรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป มีทุนเรียนต่อที่วิทยาลัยได้ การเรียนต่อทำให้หารายได้พิเศษได้ รู้สึกว่าโชคดีที่ได้เรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป และค่าใช้จ่ายในการเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ค่อนข้างต่ำกว่าสถาบันอื่นมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้นักศึกษามีรายได้จากการทำงานพิเศษ รวมทั้งมีรายได้ในลักษณะเบี้ยเลี้ยงการแสดงจากการร่วมกิจกรรมกับวิทยาลัยในการเผยแพร่นาฏศิลป์ดนตรี สถานภาพข้อมูลเบื้องต้น พบว่ากลุ่มศึกษาต่อทำงานหารายได้พิเศษมากกว่ากลุ่มไม่

ศึกษาต่อ ทำให้นักศึกษามีรายได้มาใช้จ่ายในการศึกษาและช่วยเหลือครอบครัวได้ เนื่องด้วยครอบครัวของกลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ในระดับต่ำรวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูงเมื่อเทียบกับสถาบันอื่น กล่าวคือนักศึกษามีค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนหน่วยการเรียนละ 20 บาทต่อภาคการศึกษา ค่าใช้จ่ายอื่นๆอีกไม่เกินปีละ 500 บาท อันเป็นค่าใช้จ่ายในระดับต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารว่าปัจจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อของนักศึกษาคือเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายในการศึกษา เนื่องจากการศึกษาที่วิทยาลัยนั้นใช้ทุนในการศึกษาต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ทำให้ผู้ปกครองให้การสนับสนุนการศึกษาได้ สอดคล้องกับที่ประชุมสุข อาชวอำรุงและคณะ (อ้างถึงในสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ,2524) กล่าวว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอันเป็นพื้นฐานเดิมของนักศึกษาก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อของนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 6 ความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ โดยนักศึกษาที่ศึกษาต่อมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีว่า อาชีพด้านนี้มีรายได้สูง กำลังเป็นที่ต้องการของสังคม รวมทั้งรัฐบาลให้การสนับสนุนและความสำคัญต่อการศึกษาด้านนาฏศิลป์ดนตรี สนับสนุนให้มีการรณรงค์อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องตลอดจนสื่อมวลชนต่างๆ ให้ความสำคัญในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติด้านนาฏศิลป์ดนตรี มีการสนับสนุนเผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้นักศึกษามีความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านนี้และศึกษาต่อในวิทยาลัยนาฏศิลปต่อไป นอกจากนี้กลุ่มศึกษาต่อมีความมั่นใจว่าสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพได้หลายด้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นแรงจูงใจสำคัญให้นักศึกษาเกิดความต้องการในการศึกษาต่อเพราะเป็นแรงจูงใจทางสังคมที่ต้องการความร่ำรวย ความปลอดภัย ต้องการฐานะทางสังคม เพื่อดำรงตนเองในสังคมด้วยความราบรื่นและพอใจในตนเองพร้อมกันไปด้วย (วณิช บรรจง, 2525) ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารทุกคนว่านักศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เลือกว่าจะต้องมีอาชีพรับราชการเพียงประการเดียว ซึ่งปัจจุบันปรากฏว่ามีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีเพิ่มมากขึ้นในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนและยังประกอบอาชีพด้านอื่นๆได้อีกหลายด้านเช่น งานธนาคาร ธุรกิจโรงแรม ประชาสัมพันธ์ อาชีพอิสระด้านการแสดง นอกจากนี้ผู้บริหารยังกล่าวว่าปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลปอยู่ในภาวะว่างงานหรือหางานทำไม่ได้

ดังนั้นความมั่นใจในการประกอบอาชีพจึงเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ ซึ่งตรงข้ามกับการลาออกกลางคันของนักศึกษาดังที่อรนุช ปุณยกนก (2526) วิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการลาออกกลางคันของนิสิตปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาลาออกกลางคันคือทัศนคติต่อวิชาชีพที่ศึกษา โดยมองไม่เห็นประโยชน์ของสาขาวิชาที่เรียน ไม่เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพสอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษาเชื้อสายสเปนและโปรตุเกสที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ของซานติโก (Santigo, 1995) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มที่มีต่อโอกาสการทำงาน และสอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งพูทรา (Putra, 1994) พบว่าสถานะทางการจ้างงานมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษา

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมอันประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 4 การสนับสนุนจากผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายในการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 ความมั่นใจในการประกอบอาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรีเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อโดยไม่ปรากฏในกลุ่มที่ไม่ศึกษาต่อ ทั้งนี้จากสภาพข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา พบว่ากลุ่มที่ไม่ศึกษาต่อมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีกว่ากลุ่มศึกษาต่อนักศึกษาไม่ต้องทำงานพิเศษหารายได้ มีทุนที่จะไปศึกษาต่อในสถาบันอื่น ซึ่งพบว่ากลุ่มไม่ศึกษาต่อส่วนใหญ่ไปศึกษาต่อสถาบันอื่นทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนในระดับวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มิใช่ลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งขัดแย้งกับอรนุช ปุณยกนก (2526) วิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการลาออกกลางคันของนิสิตปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าองค์ประกอบสำคัญองค์ประกอบหนึ่งคือ ฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินเช่น ครอบครัวยากจนมีรายได้น้อย ต้องทำงานพิเศษเพื่อหารายได้มาใช้ในการเรียนและต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ รวมทั้งขัดแย้งกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ (2533) ศึกษาภูมิหลังและสาเหตุการลาออกกลางคันของนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย 5 แห่ง พบว่าสาเหตุหนึ่งคือฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ดังนั้นจึงปรากฏว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลทำให้นักศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลปศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ โดยที่กลุ่มศึกษาต่อมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่ากลุ่มไม่ศึกษาต่อ

2.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ผลจากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน และ

องค์ประกอบที่ 3 ศึกษาต่อสถาบันอื่นตามกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้จากการเปรียบเทียบปัจจัยของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มปรากฏว่า ปัจจัยของกลุ่มศึกษาต่อคือ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนกลุ่มไม่ศึกษาต่อคือองค์ประกอบที่ 3 โดยเปรียบเทียบความแตกต่างในองค์ประกอบของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มศึกษาต่อ

องค์ประกอบที่ 1 ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน

ปัจจัยสภาพแวดล้อมของสถาบันด้านกลุ่มเพื่อนมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อโดยที่กลุ่มศึกษาต่อมีความผูกพันกับเพื่อน เพื่อนให้ความช่วยเหลือ มีเพื่อนเรียนเป็นกลุ่มในสาขาวิชาเดียวกัน มีเพื่อนสนิทศึกษาต่อและถ้าศึกษาต่อสถาบันอื่นต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนใหม่ ทั้งนี้กลุ่มเพื่อนของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลปเป็นกลุ่มเพื่อนที่ร่วมศึกษาในสถาบันเดียวกันมาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงมีความผูกพันกันเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 6 ปี เมื่อพิจารณาจากสถานภาพข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาพบว่ากลุ่มศึกษาต่อจะได้รับคัดเลือกร่วมกิจกรรมการแสดงมาก ทำให้มีความผูกพันสูงภายในกลุ่มที่ร่วมปฏิบัติการแสดงด้วยกัน ดังนั้นจึงมีอิทธิพลทำให้นักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันยังคงศึกษาต่อ

กลุ่มไม่ศึกษาต่อ

องค์ประกอบที่ 3 ศึกษาต่อสถาบันอื่นตามกลุ่มเพื่อน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ศึกษาต่อ โดยที่กลุ่มไม่ศึกษาต่อจะประสบกับปัญหาในกลุ่มเพื่อน และคิดว่าเพื่อนชอบอิจฉากลั่นแกล้ง ไม่มีเพื่อนสนิทในวิทยาลัย จึงไปศึกษาต่อสถาบันอื่นตามกลุ่มเพื่อน โดยมีความต้องการพบเพื่อนใหม่ด้วย ดังได้กล่าวแล้วว่ากลุ่มเพื่อนของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลปเป็นกลุ่มที่มีความผูกพันกันมานาน แต่กลุ่มไม่ศึกษาต่อได้รับคัดเลือกไปแสดงน้อยจึงจับกลุ่มภายในของตน ดังนั้นจึงเกิดการแบ่งกลุ่มเพื่อนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ไม่ศึกษาต่อมีการชักชวนกันไปศึกษาต่อสถาบันอื่นดังที่ผู้บริหารให้สัมภาษณ์ว่าเพื่อนมีอิทธิพลสูงในการตัดสินใจ มีอิทธิพลในการชักจูงและนักศึกษาต้องการทดลองสิ่งใหม่ๆตามเพื่อน โดยเฉพาะนักศึกษาต่างจังหวัดจะไปศึกษาในกรุงเทพฯตามคำแนะนำของกลุ่มเพื่อน สอดคล้องกับการศึกษาของแอสติน (Astin, 1993) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา พบว่าเพื่อนมีอิทธิพลที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและค่านิยมและแผนการศึกษา

การเปรียบเทียบปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถาบันในองค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 3 ของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มปรากฏผลชัดเจนว่าเป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนที่มีความแตกต่างกัน คือกลุ่มศึกษาต่อมีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน ส่วนกลุ่มไม่ศึกษาต่อนั้นไปศึกษาต่อสถาบันอื่นตามกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้เมื่อพิจารณากลุ่มเพื่อนของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลปพบว่า มีการแบ่งแยกเป็น 2 กลุ่ม โดยมีการคัดเลือกเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงของวิทยาลัยเป็นสาเหตุประการหนึ่ง คือ กลุ่มศึกษาต่อเป็นกลุ่มที่ได้รับคัดเลือกแสดงมาก กลุ่มที่ไม่ศึกษาต่อเป็นกลุ่มที่ได้รับคัดเลือกแสดงน้อย แต่ละกลุ่มจะมีความผูกพันในกลุ่มเพื่อนของตน ซึ่งกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลในการชักจูงให้เกิดการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ ดังข้อค้นพบของแอสติน (Astin, 1993) และการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารดังได้กล่าวมาแล้ว จึงเป็นสิ่งที่วิทยาลัยควรตระหนักว่า ถ้ากลุ่มเพื่อนของนักศึกษามีความผูกพันเป็นกลุ่มเดียวกันโดยการกระจายการคัดเลือกผู้เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงของวิทยาลัยอย่างทั่วถึง ก็จะช่วยลดการไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาได้

นอกจากนี้ยังพบปัจจัยเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของวิทยาลัยว่าการที่นักศึกษาศึกษาต่อเพราะมีความผูกพันกับสถาบันและครูผู้สอน ส่วนที่ไม่ศึกษาต่อเพราะไม่พึงพอใจ เบื่อหน่ายกฎระเบียบข้อบังคับตลอดจนการเรียนการสอนของวิทยาลัย ซึ่งผลจากการพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มพบว่ามีความเห็นตรงกันคือ ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ทันสมัยโดยมีค่าเฉลี่ยของกลุ่มศึกษาต่อสูงถึง 3.20 และกลุ่มไม่ศึกษาต่อ 3.28 ทั้งนี้เมื่อพิจารณากฎระเบียบของวิทยาลัยจะพบว่าเป็นกฎระเบียบข้อบังคับที่ใช้ร่วมกันทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จึงไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยรวมทั้งระดับการศึกษาของนักศึกษาดังที่สิริชัยชาญ ฟักจำรูญ (2536) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลปว่าเป็นการรวมโรงเรียน 4 ประเภทไว้ด้วยกัน คือโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษา สถาบันฝึกหัดครู และสถาบันอุดมศึกษา ใช้กฎระเบียบเช่นเดียวกันในการปกครองแต่นักเรียนนักศึกษามีวัยและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน นักศึกษาเป็นวัยที่ค่อนข้างเป็นผู้ใหญ่ ต้องการจะคิดจะแสดงออกและต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินปัญหาต่างๆ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2528) ดังนั้นเมื่อต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบสำหรับนักเรียนมัธยม ทำให้เกิดความบีบคั้นและเบื่อหน่ายในกฎระเบียบต่างๆ ดังผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่านักศึกษาลดจำนวนลงโดยไม่ศึกษาต่อเพราะไม่พึงพอใจในกฎระเบียบที่เข้มงวดของวิทยาลัย ควรมีการยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนในบางด้านโดยแบ่งการใช้กฎระเบียบตามระดับชั้น

ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังปรากฏว่ากลุ่มไม่ศึกษาต่อมีความเบื่อหน่ายสภาพห้องเรียนของสถาบัน สอดคล้องกับอรุณ ปรีดีดิลก (2524) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาในการไม่มาเรียนของนักศึกษาพบว่ามีปัจจัยทั้งจากผู้เรียน ผู้สอนและวิธีการโดยผู้สอนไม่เข้าใจวิธีสอนและสอนไม่ดีจึงเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งจากการศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลปของอุษา สบฤกษ์ (2536) พบว่าในการสอนภาคทฤษฎีนั้นอาจารย์ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากกว่าวิธีอื่น มีการนำสื่อมาใช้น้อย สอดคล้องกับผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ว่าวิทยาลัยขาดอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน จึงมีผลให้นักศึกษาส่วนหนึ่งเกิดความเบื่อหน่ายและมีความต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ทันสมัย มีการลาออกไปศึกษาที่สถาบันอื่นโดยเปลี่ยนสายการเรียนใหม่ ทั้งนี้ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาปรากฏว่า นักศึกษาไปศึกษาต่อในสาขาวิชาอื่นถึงร้อยละ 63 จึงกล่าวได้ว่ากฎระเบียบ การเรียนการสอนของวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป พบว่าจะเกี่ยวกับปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน เป็นปัจจัยสำคัญ ในกรณีที่จะไม่ให้เกิดการไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

ผลจากการวิจัยบ่งชัดว่ากลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลในการชักจูงให้เกิดการศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ วิทยาลัยจึงต้องทำให้นักศึกษามีความรักความผูกพันทั้งกับกลุ่มเพื่อนและสถาบัน โดยควรปฏิบัติดังนี้

1.1 ด้านการสร้างความผูกพันระหว่างกลุ่มนักศึกษา

ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีความรักความผูกพันในกลุ่มเพื่อน แต่ทั้งนี้กลุ่มเพื่อนมีการแบ่งแยกเป็น 2 กลุ่ม อันเป็นผลมาจากการร่วมปฏิบัติราชการด้าน

การแสดง วิทยาลัยจึงควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรักความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนและสถาบัน คือ

1.1.1 วิทยาลัยควรจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มเพื่อนและกิจกรรมปะทะสังสรรค์ โดยให้นักเรียนนักศึกษาได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมสำคัญที่จะสร้างความผูกพันกันยิ่งขึ้น โดยจัดเป็นลักษณะกิจกรรมค่ายเยาวชนสัมพันธ์หรือกิจกรรมกีฬาซึ่งอาจารย์เข้าร่วมเชื่อมความสัมพันธ์กับนักเรียนนักศึกษาด้วย ก็จะเป็นการเสริมประโยชน์ด้านปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.1.2 อาจารย์ควรคัดเลือกนักศึกษาปฏิบัติราชการทางด้านการแสดงร่วมกับวิทยาลัยอย่างทั่วถึง มีการสลับสับเปลี่ยนให้นักศึกษาทุกคนได้ร่วมกิจกรรมการแสดงและนำนักเรียนในระดับชั้นต้นมาร่วมสลับเปลี่ยนในการแสดง เพื่อลดภาระการร่วมกิจกรรมการแสดงของนักเรียนระดับชั้นกลางและนักศึกษาในระดับชั้นสูง ทั้งนี้ในกรณีที่ผู้เรียนบางคนมีข้อบกพร่องไม่สามารถให้ร่วมแสดงได้ อาจารย์ควรจัดหน้าที่อื่นให้นักศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงนั้น เช่นจัดให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยแต่งกาย ผู้ช่วยทำผมและแต่งหน้า เพื่อให้นักศึกษาทุกคนได้มีโอกาสใกล้ชิดอาจารย์ในการปฏิบัติการแสดง อันจะเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน นอกจากนี้ทำให้นักศึกษาได้รับคัดเลือกร่วมกิจกรรมการแสดงอย่างทั่วถึง มิใช่เป็นเพียงนักศึกษากลุ่มเดียวซ้ำกัน ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพนาฏศิลป์ดนตรีด้วยประการหนึ่ง

1.1.3 วิทยาลัยควรจัดนิทรรศการการแสดงผลงานของนักศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยมีการแบ่งงานคือ

อาจารย์ฝ่ายวิชาสามัญเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาด้านนิทรรศการวิชาการ

อาจารย์ฝ่ายวิชาศิลปะเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาด้านการแสดง

นักศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติการ

วิทยาลัยให้โอกาสและการสนับสนุน

ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน คือ

1. ทำให้นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติงานร่วมกันในหน้าที่ต่างๆ สร้างความผูกพันในกลุ่มเพื่อน และความผูกพันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา นักศึกษากับสถาบัน

2. ทำให้มีรายได้จากการจัดการแสดงนำมาใช้เป็นทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือนำรายได้มาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา

3. นักศึกษาได้มีโอกาสปฏิบัติงานแสดงอย่างทั่วถึงและได้รับประสบการณ์ตรงในการจัดการแสดงด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ

1.2 ด้านการสร้างทัศนคติและความพึงพอใจในวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ดนตรี ผลวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ปรากฏว่า กลุ่มไม่ศึกษาต่อไม่พึงพอใจในการเรียนด้านนาฏศิลป์ดนตรี โดยคิดว่าการเรียนด้านนี้ไม่เหมาะกับตนเอง ไม่พึงพอใจผลการเรียน ฝีมือไม่พัฒนา ซึ่งวิทยาลัยควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพแก่นักศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนและฝ่ายแนะแนว ดังนี้

1.2.1 วิทยาลัยประสานความร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนโดยสนับสนุนให้อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาอย่างทั่วถึงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้คำติชมและดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนเสมือนบิดามารดากับบุตร ให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนและเป็นที่ปรึกษารับฟังแก้ไขปัญหาของผู้เรียน โดยอาจารย์ควรจัดแบ่งเวลาให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าพบเพื่อปรึกษาปัญหาด้านการเรียน ตลอดจนสอนซ่อมเสริมแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะ ทั้งนี้อาจารย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ต่างจังหวัดที่มีบ้านพักอยู่ภายในวิทยาลัยไม่ประสบปัญหาการเดินทางกลับที่พัก สามารถจัดแบ่งเวลาในช่วงหลังเวลาเรียนให้แก่นักศึกษาได้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยจัดทำตารางให้นักศึกษาทราบ วัน เวลา ที่อาจารย์ให้เข้าพบได้นอกเหนือจากเวลาเรียนปกติ

1.2.2 วิทยาลัยควรจัดฝึกอบรมพัฒนาคณาจารย์ให้มีความเข้าใจในจิตวิทยาการเรียนการสอนให้มากขึ้น โดยให้อาจารย์ตระหนักถึงการให้แรงเสริมแก่นักเรียนนักศึกษาโดยเฉพาะการให้กำลังใจแก่ผู้ที่ฝีมือไม่พัฒนา เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพเพิ่มขึ้นและไม่เกิดความท้อถอยในการฝึกปฏิบัติ

1.2.3 วิทยาลัยควรจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ เพื่อสร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพแก่นักศึกษามากขึ้น โดยประสานความร่วมมือกับตลาดแรงงานและหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนที่มีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาด้านนาฏศิลป์ดนตรี นอกจากนี้วิทยาลัยควรอำนวยความสะดวกในการแจ้งข่าวการรับสมัครงานให้นักศึกษาทราบเป็นระยะ ทั้งนี้ฝ่ายบริการแนะแนวจะต้องให้บริการในด้านนี้แก่นักศึกษาเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถาบัน

2.1 การปรับปรุงด้านกฎระเบียบของวิทยาลัย

ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป ปรากฏว่า กฎระเบียบและข้อบังคับของวิทยาลัยมีส่วนทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกบีบคั้นและเป็นปัจจัยที่ทำให้ไม่ศึกษาต่อที่วิทยาลัยนาฏศิลปปัจจัยหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยใช้กฎระเบียบเช่นเดียวกันทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (รายละเอียดของกฎระเบียบวิทยาลัยนาฏศิลปแสดงไว้ภาคผนวก ฉ) ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงด้านกฎระเบียบดังนี้

2.1.1 วิทยาลัยควรมีการปรับเปลี่ยนหรือยืดหยุ่นกฎระเบียบในบางประการให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษาของผู้เรียนอย่างชัดเจน คือ

ระดับชั้นต้น ระดับชั้นกลาง ใช้กฎระเบียบข้อบังคับในขอบเขตของนักเรียนมัธยมศึกษาดังที่ระบุไว้ในระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัย เนื่องจากมีความเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษาของนักเรียน

ระดับชั้นสูง ควรใช้กฎระเบียบข้อบังคับในขอบเขตของอุดมศึกษา ไม่ควรใช้กฎระเบียบเช่นเดียวกับระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองตามวุฒิภาวะที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ระเบียบการลงโทษบางประการไม่มีความเหมาะสมกับวัยของนักศึกษาจึงควรมีการปรับเปลี่ยนโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่นๆทั่วไป เพื่อให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและสภาพสังคม เช่น ควรงดการลงโทษด้วยการเฆี่ยนตีหรือการใช้วาจาดุด่าว่ากล่าวเสียดสีนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อหน้ากลุ่มเพื่อนหรือผู้อื่นเนื่องจากนักเรียนระดับนี้เป็นวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ จะก่อให้เกิดความอับอายและบีบคั้นจิตใจ อีกทั้งมิใช่ลักษณะที่ดีของการอบรมสั่งสอนอันพึงปฏิบัติ

2.1.2 วิทยาลัยควรจัดตู้รับฟังความคิดเห็นและปัญหาต่างๆจากนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกับวิทยาลัย และเพื่อรับฟังแนวความคิดตลอดจนการสร้างความเข้าใจกับนักศึกษาในปัญหาที่สอดคล้องกัน โดยวิทยาลัยควรจัดตู้รับความคิดเห็นจากนักศึกษาตามจุดงานบริการของสถาบันเช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล โรงอาหาร และมอบหน้าที่ให้ฝ่ายบริหารพิจารณาความคิดเห็นต่างๆเหล่านี้และชี้แจงให้ทราบโดยทั่วกันถึงประเด็นสำคัญที่น่าสนใจในการประชุมของ

วิทยาลัย นอกจากนี้ควรจัดตั้งคณะกรรมการนักศึกษา เพื่อทำหน้าที่ประสานความร่วมมือ ความเข้าใจ และเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆระหว่างนักศึกษากับวิทยาลัยด้วย

2.2 การปรับปรุงด้านการเรียนการสอน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่านักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อเพราะเบื่อหน่ายสภาพห้องเรียนของสถาบัน และต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ทันสมัย ดังนั้นจึงควรปรับปรุงด้านการเรียนการสอนดังนี้

2.2.1 อาจารย์ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้น่าสนใจ โดยนำโสตทัศนูปกรณ์มาใช้ร่วมกับการเรียนการสอนเพื่อเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารของวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและการจัดฝึกอบรมบุคลากรของวิทยาลัยให้มีการพัฒนาเทคนิควิธีการสอน รวมทั้งพัฒนาด้านวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น โดยใช้เวลาในการจัดฝึกอบรมบุคลากรช่วงปิดภาคการศึกษา

2.2.2 ควรจัดเสริมวิชาเลือกที่เกี่ยวกับความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษแก่บุคลากรและนักศึกษา ในกรณีที่ขาดงบประมาณการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ วิทยาลัยควรร่วมมือกับเอกชน สมาคมผู้ปกครองและครู ในการจัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์ ศูนย์ภาษาอังกฤษ โดยให้นักศึกษาที่สนใจ เสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมในราคาที่ถูกกว่าศูนย์ฯภายนอกสถาบันทั่วไป ก็จะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับความต้องการและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีความจำเป็นสำหรับยุคโลกาภิวัฒน์ ซึ่งจำเป็นที่ทุกคนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ในระดับที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานได้ ทั้งนี้วิทยาลัยมีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนนาฏศิลป์ดนตรีกับต่างประเทศ จึงเป็นประโยชน์สำคัญยิ่งในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้ปรากฏแก่นานาประเทศ ปัจจุบันนักศึกษาของวิทยาลัยยังมีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษในระดับน้อยมาก

2.3 การสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างสถาบันกับผู้ปกครอง

ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปร พบว่าตัวแปรที่เกี่ยวกับญาติหรือผู้ปกครองมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่ศึกษาต่ออยู่ในระดับมาก ดังนั้นวิทยาลัยจึงควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับสถาบัน เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีมากยิ่งขึ้นและ

สนับสนุนให้นักศึกษาได้ศึกษาต่อที่วิทยาลัยจนจบหลักสูตรโดยสมบูรณ์ ดังนี้

2.3.1 วิทยาลัยควรจัดงานสัมมนาผู้ปกครองเป็นประจำทุกปี โดยจัดในภาคต้นของปีการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน โดยให้สมาคมผู้ปกครองและครูดำเนินการ

2.3.2 วิทยาลัยควรจัดให้มีงานชุมนุมผู้ปกครองและนักศึกษาในทุกภาคปลายของปีการศึกษา โดยมีการเสนอผลงานของนักเรียนนักศึกษาให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสชื่นชมในการแสดงของบุตรหลาน จะเป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพแก่ผู้ปกครองและนักเรียนนักศึกษาควบคู่กันไป

2.4 การขอความสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐบาล

จากผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยนาฏศิลปยังคงต้องได้รับการปรับปรุงและสนับสนุนจากภาครัฐบาลอีกหลายประการเพื่อที่จะทำให้วิทยาลัยสามารถดำเนินการอนุรักษ์สืบทอดและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนผลิตบุคลากรทางด้านดุริยางคนาฏศิลป์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสมบูรณ์ ดังนั้นวิทยาลัยจึงควรขอความสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐบาล ดังนี้

2.4.1 ด้านงบประมาณ ควรให้ภาครัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้การเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งด้านวิชาสามัญและด้านวิชาศิลปะ โดยเฉพาะด้านวิชาสามัญควรให้มีความทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ

2.4.2 ด้านอาคารสถานที่ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่าวิทยาลัยเกือบทุกแห่งมีสถานที่และบริเวณคับแคบ ห้องเรียนห้องฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ ดังนั้นรัฐบาลจึงควรตระหนักและเห็นถึงความสำคัญ โดยการให้งบประมาณในการจัดสร้างอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมเป็นสภาพแวดล้อมที่ดีส่งเสริมการเรียนการสอน อันจะเป็นแนวทางไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน

<u>ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในโอกาสต่อไป</u>

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ต่อไปควรพิจารณาในประเด็นของการวางแผนกำหนดนโยบายของวิทยาลัย และการติดตามผลการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลปทั่วประเทศรวมทั้งประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนของอาจารย์